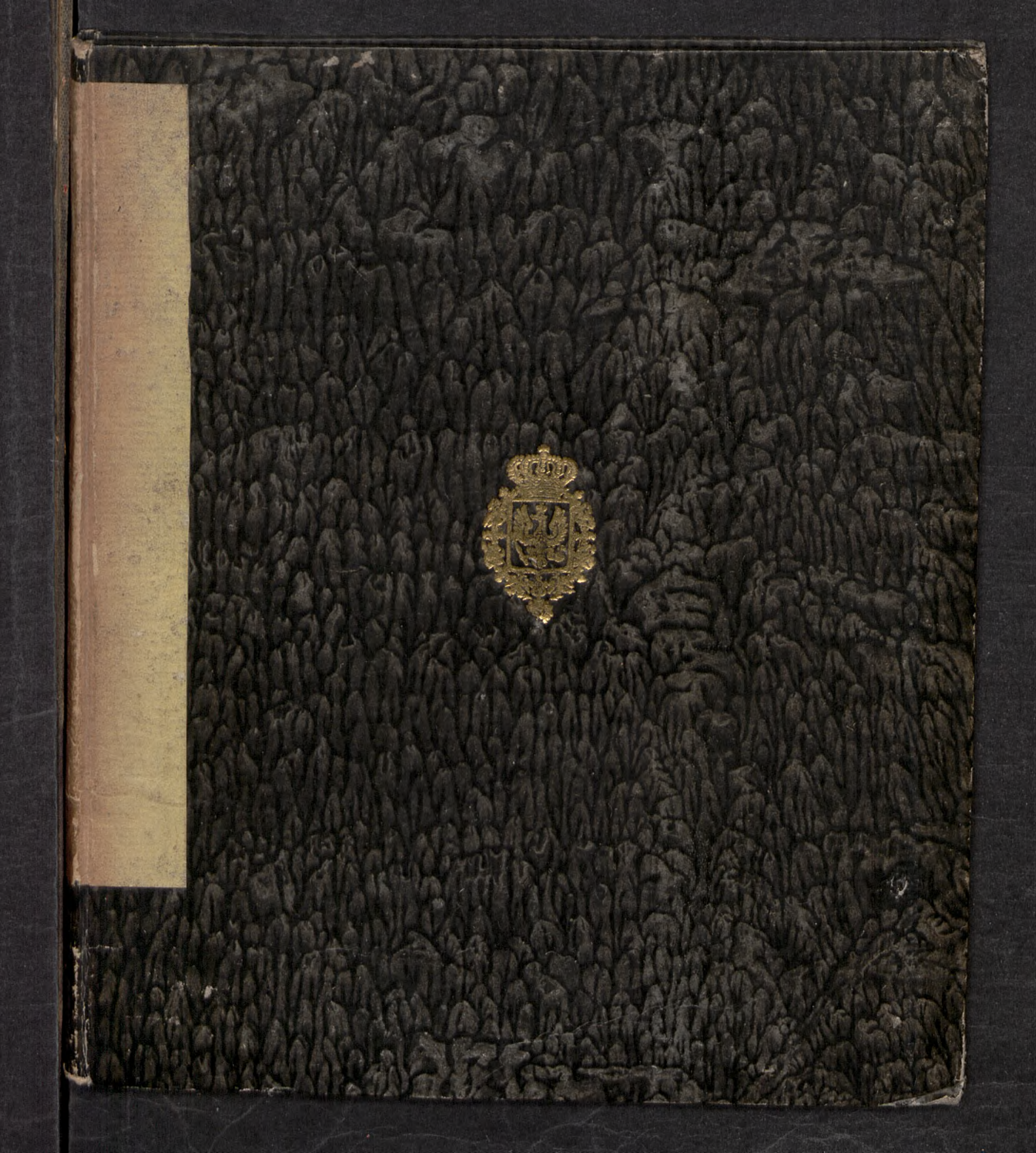

Biblioteka Jagiellońska
stdr0010452

Q. D. B. V.

DISPUTATIONIS JURIS PUBLICI DE POLONIA NUNQUAM TRIBUTARIA,

SECTIO I.

Fundamenta Gen. continens,

QUAM

ANNUENTE DIVINI NUMINIS GRATIA,

IN

INCLYTO GEDANENSIUM ATHENÆO,

PRÆSIDE

DN. JOHANNE SCHULTZIO,

J. U. D. EJUS ET HISTOR. PROFESS. ORDIN.

NEC NON DICTI ATHENÆI INSPECTORE,

FAUTORE ET PRÆCEPTORE SUO

eô, quô par est, cultu ætatem prosequendô,

IN AUDITORIO MAXIMO,

HORIS MATUTINIS

D. XVII. Febr. A. R. S. M. DC. LXXXIX.

Placido Eruditorum Examini submittit publicè

JOHANNES DANIEL SCHLIEFF.

DANTISCI, Typis DAVIDIS FRIDERICI RHETII.

ILLUSTRI,
GENEROSIS, PER-MAGNIFICIS, MAXIME STRENUIS
DOMINIS,
DN. CONSTANTINO FERBER/
S.R.M. Polon. h. t. Burggrafio & Inclytæ Gedan. Reip. PræConsuli; nec non Supremo Venationum per Neringiam Regiarum Præfecto, Hæreditario in Goschin & Chudomin.
DN. CONSTANTINO PAHL/
Ejusdem Reipubl. PræConsuli & h. t. PRÆSIDI Gravissimo.
Plurimis in Patriam meritis insigniter conspicuis
DOMINIS, PATRONIS, MÆCENATIBUS,
Illi Susceptori ex sacrô fonte, Huic Avunculo, æternâ obstrictissimi animi observantiâ colendis, suspiciendis

Has Studiorum Primitias, ceu levidense perennaturi Obsequii Tributum, quod, licet longè infra Splendorem tantorum Nominum subsidat, Pondus tamen à benignâ admissione Vestrâ fœneratur, cum ardentissimô omnigenæ Prosperitatis Votô humillimè

D. D. D.
JOANNES DANIEL SCHLIEFF.

CONSPECTUS
DE
GENUINO SENSU REGIONUM TRIBUTARIARUM.

§. (1.) *De præjudiciis terminorum.*
§. (2.) *Metus tamen Præjudicii tunc cessat, si terminis suspectis utamur, in defectu meliorum.*
§. (3.) *Applicatio ad terminos subjectionem denotantes, & in specie, Tributi terminum.*
(4.) *Qui etiam naturâ & origine suâ nullam subjectionem denotat.*
(5.) *Hinc à re petenda decisio, cùm termini fallant & in specie Tributi terminus.*
(6.) *Tributi significatio dividitur in propriam & impropriam.*
(7.) *Quando propria intelligenda? Resp. Ex causis, quarum tres numerantur, & triplicem faciunt Regionum Tributariarum speciem.*
(8.) *Prima est ex Pactô generali Societatis, se imperio Magistratus subjicientis, ob varios fines.*
(9.) *Nisi Populus sibi auctoritatem tributi exigendi servet.*
(10.) *Altera tributi exigendi causa in jure armorum & victoriæ ponitur, & quidem ob varios fines. (1.) in præmi-*

 um

um remissi rigoris bellici; vel (2.) in pœnam violati juris antiqui; vel (3.) ad bellicorum sumptuum restitutionem; vel (4.) in acquisiti juris signum; id quod colligitur, (5.) ex usu monetæ: vel (6.) in securitatem victoris & victi.

(11.) *An de jure omnes hi exigendi tributi fines subjectionem semper denotent.*

(12.) *Tertia species oritur ex pacto speciali, quæ in proprio sensu intelligenda, si mentio* subeundæ subjectionis *fiat.*

(13.) *Quid si verò ejus nulla mentio? Resp. neg.*

(14.) *An ex aliis causis promenda, ut munerum præstatione? Resp. neg.*

(15.) *Quid si stipulatio accesserit? Resp. neg.*

(16.) *Quid si stipulationem præcesserit obligatio? Resp. nec tunc; an propter patrocinium præstitum? Resp. neg. Distingvitur hoc à deditione.*

(17.) *An ad avertendam potentium injuriam? Resp. neg.*

(18.) *An Titulus remuneratorius, propter collationem Regiæ dignitatis? Neg.*

(19.) *An concessio juris ad occupandas terras vacuas? Resp. neg.*

(20.) *An remissio peccatorum?*

(21.) *Quomodo & re* & *nomine consuli debeat securitati suæ?*

(22.) *Recensentur effectus quidam & signa Regnorum Tributariorum in proprio sensu.*

(23.) *Cur inter Christianos rariora dentur Regna tributaria?*

SECTIO

Q. D. B. V.

SECTIO I.

Generalia continens de Genuino sensu Regionum Tributariarum.

§. 1.

REctè quidem Augustinus contra Academicos, *turpe*, inquit, *disputationibus, in verborum quæstionibus, immorari, cùm certamen nullum de rebus remanserit.* Ast ubi rerum decisio à vocum significatione peti videtur, non inutilis tunc illi impenditur cura. Sæpè enim, ob culpam negligentium, vel non advertentium rebus, vel actionibus imponuntur termini, qui postea vitiô perpetuô laborant & auctoribus præjudicia gignunt. Id certè Achabi Exemplô constat, quem, in sui præjudicium, bis in convenienti terminorum expressione peccâsse legimus *III. Reg. c. 20. v. 4. Tuus ego sum*, inquit ille ad Regem Benhadad, *& omnia mea*, hæc verba ita intelligens: *Do me meaq. in Tuam Fidem:* Benhadad autem *de rerum proprietate* intelligebat: item v. 32. ubi devictum hostem *fratrem* appellat, vitam ita vi vocis, contra DEI jussionem, illi largiens. Ad quem textum non injustè Grot. in N. B. p. m. 201. *Fortuna quidem communis Reges Regibus commendat, sed cavendum, ne id fiat cum malô publicô.* Commendatur itaque Punctualitas Hispanorum hâc in re, qui, ne quid præjudicii ipsis paretur, in selectu verborum curiosos se exhibent. Ita Præfectus Arcis Ultrajectinæ hanc Belgis non *dedere*, sed *consignare* voluit.

§. 2. *Obtinet* verò hic metus præjudicii, si copia meliorum terminorum adsit. Ast in defectu illorum, quod sæpè evenit, *cum, ob copiam rerum, istas non propriis appellationibus notaverit antiquitas, sed alienis commodatisq;* (advertente id prohè *Senecâ* L. 2. *de beneficiis c 34.*) aliter sentiendum erit. Occurrunt enim sæpè voces, quæ vitium involvunt, dum in ipsâ Materiâ nihil minus quid quàm vitium lateat. *Grot. de J. B. & P. L. 1. c. 1. thes. 10. n. 6.* Tales sunt Termini *Simulandi, Doli boni, piæ fraudis, simplicitatis, furti, homicidii*, quibus utimur, quia speciali vocabulô ad exprimendum id, quod simulandi, doli boni, &c. nomine appellamus, destituimur. In Sacris *Simulationem Sinceritatis in vitâ & fide hypocrisin* appellari notum est, illamque etiam Ethnicis exsecrabilem fuisse memorat Cicero de Officiis 3. *Ex omni vitâ*, inquit, *simulationem dissimulationemq; tollendam &c.* Ast eôdem terminô gaudet & Sacer Textus in historiâ Christi *simulantis* abitum, προσεποιεῖτο ire longius *Luc. 24. vers. 28.* Et in rebus humanis necessaria rationis status commendatur regula: *Viro Politico aliquando simulandum esse: Licet*, inquit Augustinus, *veritatem occultare prudenter sub aliquâ dissimulatione. Conf. idem in Psalm. 4. 5. & ex Jure Canon. v. Caus. 22. q. 2. can. 14.* h. e. licet propositi nostri partem talem prodere, ex quâ alter aliud colligat, quam re verâ totô nostrô propositô continetur. *Dn. Becmann. Med. Polit. cap. 3. th. 3.* *Dolus* communiter vi vocis calliditatem & machinationem ad fallendum & decipiendum alterum adhibitam denotat, *l. 7. §. 7. ff. de Pact.* ast Ulpianô Judice *dolum bonum* in jure admitti posse docet *L. 1. §. 3. ff de dolo malo.* Eadem est ratio Fraudis, ex quâ neminem sibi acquirere posse utilitatem docet JCtus in *l. 6. §. ult. ff. Mandati.* Conf. *Mev. P. 3. dec. 124. n. 6.* cùm tamen Moralistæ communiter omnes in Constantinô Magnô Imperatore & Alphonsô 1. Rege Portugalliæ, id sub terminô *piæ fraudis* laudent, cum prætextu visionum cælestium exercitum suum in victoriam animarent. *Dn. Becm. Lin. Doctr. Moral. c. 13. th. 5.* Odiosa *mendacii* Expressio in bonô sensu sæpè admittitur, ut canit Poëta:

Quod pro Salute dicitur mendacium,
Me judice, habere nil potest incommodi

Simplicitas, quæ in moralibus animi infirmitatem denotat, aliô sensu in sacris, ut virtus nobis commendatur *Matth. 10. v. 16.* Ita Gregor. Moral. c. 27. v. 6. *Sed hæc justorum Simplicitas deridetur, quia ab hujus mundi sapientibus Puritas virtutis Fatuitas appellatur.* Ita terminis, *Furti*, in casu ablatorum ab Israelitis vasorum ægyptiacorum, *homicidii* ab Abrahamo ad immolationem Isaaci à DEO præcepti utimur, in defectu meliorum ad exprimendas actiones, vel res bonas. *Grotius L. 1. c. 1. thes. 10. n. 6. & L. 3. c. 1. thes. 7. ad 14.* *Circumventionis* terminus in voce vitium involvit, non in re, cum in jure circumvenire aliquem liceat h. e. invigilare commodis suis, etiam si alter per negligentiam aut culpam damnum patiatur. Jura enim vigilantibus sunt scripta; id quod jura ita extendunt, ut Majores infra læsionem dimidiæ *l. 2. C. de Resc. vendit.* minores in læsione minima pretii *circumveniri* possint *l. 16. §. 4. ff. de Minor. 25. annis* modò tamen in circumveniente animus dolosus & mendax non adsit. *Carpz. P. 3. decis 222. n. 9. Conf. Pinellus ad d. L. 2. C. de R. V.*

§. 3. *Tam* exigua verbis est præstanda Fides. Ità multi quoque termini sunt, qui *naturam subjectionis* exprimunt, ab hàc tamen ex intentione proferentium procul alieni. *Servus* & *mancipium* vi vocis *subjectionem* denotat. Ast

Ast Prusias Rex Bithyniæ, tametsi æquo, fœdere cum Romanis societatem contraxisset, se *mancipium* tamen Senatus appellavit. *Bodin.L.1.c.10.* Nec ignotæ sunt ceremoniæ, *manus pedesq; in signum subjectionis deosculandi,* quibus tamen, sine præjudiciô Carolum V. erga Pontificem usum fuisse constat, & creberrima ipsi fuit in literis subscriptio. *Ego pedes manusq; Sanctitatis vestræ deosculor. Aut. cit. L. 1. de Republ. c. 9.* Erant hæc signa non *subjectionis plenæ,* sed *venerationis;* Licet fatendum sit, Pontifices Romanos, in Ceremoniali Romanô, hunc modum in Processu coronationis Imperatorum præscripsisse, tanquam necessarium. Ut scilicet Pontifex excipiens Imperatricem, ad Osculum pedis & manus, Imperatorem verò ad osculum pedis, manûs & oris, reliquos Proceres & Prælatos tantùm ad osculum pedis admittat. *Goldastus Tom. I, Const. Imper. f. 414.* Cui præscripto cùm etiamobtemperasset Franciscus Valesius Pauli III. in Cathedra sedentis pedem deosculatus, recusarunt id, tanquam signum subjectionis, facere Christophorus Wirtembergicus, Gvilielmus Comes Fürstenbergensis, Daniæ Regis Legatus, licet eos monuisset Conestabilis. *Sleidanus de Statu Relig. L. 12.* Imò nec, ex hypothesi Catholico-Romanâ, hæc ceremonia subjectionem denotat, cum per osculum hoc pedum, non Pontifici, sed cruci, quæ crepidæ intexta est, hic honor exhibeatur. Quâ de re quid sentiant quidam Catholico-Romani, testis est Fauchet apud *Molin. in Hyperaspist. Libr. 1. capit. 26.* Huc quoque trahenda communis formula, quâ nos, in omnibus fere lingvis *servos alterius* appellamus, non in notam oblatæ servitutis, sed usus officiorum, quem in defectu meliorum terminorum, suspectô servitutis insignimus terminô, Conf. *diss. de Civil. Proficua C. 1. th. 11.* Eôdem sensu accipienda est Pontificum M. humilitas, dum se *servos servorum*

rum in Instrumentis publicis appellare consveverunt, ad imitationem fortè Pauli dicentis *1. Corinth. 9. v. 19. Cum liber essem ex omnibus, omnium me servum feci, ut omnes lucri facerem,* cum tamen nullam sua potestatem agnoscant majorem Pontifices, quorsum non inelegans distichon spectabit apud Usser de Christi Eccles. Success. & Stat.

Servierant Tibi Roma diu Domini Dominorum,
Servorum servi sunt Tibi nunc Domini.

Tale quid de Termino Tributi sentiendum, dum Tributariam Poloniam ab ipsis Patriæ Scriptoribus appellatam fuisse certum sit, quia speciali & genuino nomine ad exprimenda donativa annua destituebantur. Qua de re in futurum pluribus.

§. 4. Imò si accuratiùs ad ipsam Termini naturam & originem advertamus, nihil præjudicii inde deduci poterit. Tributi enim nomen omne id initiò denotabat, quod liberè conferebatur à Romanis domi manentibus, ut eò meliùs moles bellorum, & qui militiam sequebantur, sustineri potuerint. *Gœddeus de V. S. ad L. 27. ff. de V. S.* Origine igitur voluntatis nec subjectionis nota erat: hinc ubi id à Romanis per modum Imperii extorqueri tentaretur, Franci Reges odiô vocis id à suis exsolvi noluerunt. *Turr. Hist. Franc. L. 7. Cap. 15. & Gener Dn. de Retz in diss. de antiquissimâ Germ. Civit. Pensione vulgò Orbede. c. 1. num. 35.* Quod eum in finem allegatum est, ut argumentum à naturâ & origine vocis petitum eludatur.

§. 5. Sed jam ad communem usum (quo voces metiri debemus *per L. 7. ff. de Supel. Legat. & Godofred. ad d. l.*) descendamus, sanè negari nequit, Tributa esse notam subjectionis in illis, qui illa ex titulo *subjectionis* pendunt, non verò, si ex aliis causis, (de quibus mox agetur)

tur) nullam subjectionem notantibus exsolvatur. Sic enim hôc terminô, ut dictum suprà, utendum, in defectu meliorum. Hinc à re potiùs petendus est vocis intellectus. Sæpè enim *sine nomine* præstantur onera, quæ tamen naturam Tributorum induunt: quod exemplis uberrimis constat. Ita *Melitenses Equites* Regi Hispaniæ quotannis Falconem mittere solent. *Forjulienses* victi à Venetis coacti sunt quotannis 12. porcos & 12. panes, singulis existentibus 200. librarum, præstare apud *Flavium Blond. L. 5. Decad. 2. Genuenses* Alphonso, Hispaniarum Regi, Trullam auream Tributi locô solvisse, narrat *Anton. Panormit.* Sæpè etiam *mollioribus* terminis utuntur Historiarum Scriptores, in exprimendis oneribus, quibus tamen tributariæ Naturæ inhæret labes. Hinc Principes illos seu *ærarios*, quod in ærarium alterius Principis certum quid conferant, seu *fiduciarios*, quòd in fide alterius sint, seu nomine Turcicô Timariotes h. e. *beneficiarios*, quòd beneficio alterius se obstrictos profiteantur, dixeris, in effectu tamen omnes illos pro veris tributariis plerumque accipi, docuit jam olim *Bodin. de Republ. L. 1. c. 10. pr.* Ipsum Melitensum tributum beneficii nomine superbit ap. *Gramond. L. 1. Hist. p. 61.* Ita terminis & vocibus contrarii effectus, ex Natura substratæ materiæ, adjudicandi sunt.

§. 6 Clariùs verò res expedietur, ubi duplicem tributi admiserimus significationem, *propriam & impropriam.* Propria est, quæ subjectionis notam & recognitionem Superioritatis pro fine agnoscit, quô sensu allegata mox videbimus juris Gentium testimonia. *Impropria* est, quæ quidem communi gaudet nomine, in effectu verò de natura rei nihil participat. Penditur enim illud sæpè ex *aliâ quâcunq; obligatione:* & certum est, non

non omnem obligationem nos inferiores reddere, sed illam demum, *quæ ex Lege fit.* Ità obligatio ex contractu nos obstringit quidem, sed promissori non subjicit, quinimò æqualitatem desiderat. *L. consensu 2. §. ult. ff. de O. & A. Grotius de J. B. & P. L. 2. Capit. 12. thes. 8.* Dicenda igitur erunt regna illa tributaria, quæ in subjectionis signum & recognitionem superioritatis tributa pendunt. Reliqua nec pœnam nominis merentur.

§. 7. Cùm verò non tantùm *expressè*, sed & *tacitè* per negligentiam, aut vigilantiam adversarum inter se partium acquiri jura & amitti soleant, ad Naturam negotii vel causam attendi solet, quæ præsumptionem juris introducat, quandonam præstationes onerum subjectionis veræ signa sint. Et hujus quæstionis Decisionem faciliorem reddet divisio illa, quâ onera seu tributa, ex triplici causa, (1) Ex *pactô generali.* (2) Ex *jure Victoris & armorum.* (3) Ex *pactô speciali* præstanda, in totidem species distingvimus.

§. 8. Ac *primò* quidem indubium est, subditos, qui ex *pacto generali* Societati se suáque submiserunt, Tributa summis potestatibus pendere, pp. var. fin. (1) *in sui conservationem:* Neque enim quies gentium sine armis, neque arma sine stipendiis, neque stipendia sine tributis haberi queunt. *Tacitus Lib. 4. Historiar. cap. 74. num. 2. & annal. Lib. 13. c. 50. num. 1.* Ità etiam de hâc sublevatione onerum in salutem Reipubl. convertendâ. Imperator in *Nov. 149. c. 2.* Impossibile est, *inquit*, sacris tributis non illatis alioqui Resp. conservetur. (2) In *recognitionem superioris*, qua Subditus ità gratum erga Rempubl. animum suum pro labore positô declarat *Dn. Becmann. Medit. Polit. c. 20. th. 3. & PP. c. 20, th. 1.* Quorsum ista Servatoris tendit

tendit sententia: *reddite Cæsari, quæ sunt Cæsaris. Mat. 22.* (3) In *præmunimentum fidelitatis.* Non enim insolitum esse solet Principibus, fatigare tributis libidinem subditorum, ne viribus suis fulti imperium, quô leniter ducuntur, excuterent: quam Clotarii III. Regis Galliæ rationem fuisse testantur Scriptores, dum ille subditos suos ideò tributis exhausisse fertur, ne animum extollerent ob pingvis soli sui ubertatem. Idem de Matthia, Hungariæ Rege, refert *Bonfin. R. H. Dec. IV. Lib. 3.* Quanquam rari sint Principum ex immodicis exactionibus successus. Sæpè enim læsa subditorum patientia in furorem convertitur: cujus rei exempla temporibus Rehoboami *III. Reg. 12.* Initiô Principatus Tiberii. *Grot. N. B. ad d. t.* Philippi II. Regis Hispaniarum tributo 5. partis mercium Portugalliam prementis. *Gedeon Pontier d. Cabinet des Grands T. 2. ch. 2.* (idem in Gallia A. 1675. accidisse refert A. Beckm. *Eur. P. 7. f. 774.*) aliorumq; Principû conspicua sunt. Imò nec unquam constantes istis Principibus divitias fuisse, docet *Dn. Becmann. P. P. c. 20. th. 2.* (4) In *signum absoluti Dominii,* quod tamen in Regnis merè Patrimonialibus tantùm obtinere certum est, in quibus indictio quæcunque tributorum permissa, cùm Regiones istæ veræ servitutis speciem constituant, quod vel Ægypti testimonio perspicuum est. *Genes. 47.* Et de *hâc primâ Tributi specie indubium est, illam propriæ & sine Exceptione veræ subjectionis naturam exprimere.*

§. 9. Quod tamen eô cum temperamentô dictum esto, nisi Populus summæ alicui Potestati se submittens, tributi exigendi auctoritatem sibi servet. Ità enim antiquæ libertatis jura remanent. *Manet honor & antiquæ Societatis insigne: Nam nec Tributis* (coactis scil.) *contemnuntur, nec publicanus atterit.* Confer. *Tacitus de German. quorund. moribus L. 20. c. 2.* Imitantur hanc Libertatis speciem Angli, qui belli quidem indicendi potestatem Regibus concedunt, tributi vero exigendi facultatê à Parlamentô dependere volunt. *D. Becm. Hist. C. c. 4. §. 20.* Idem in Imperiô Romanô observari docet *Burgoldensis P. 3. Disc. 2. §. 11. arg. § gaudeant. art. 8. instrum P. n. 5.* Et hoc sensu tributa non absolutam subjectionem, sed voluntariam oneris communi bono applicandi indigitabunt concessionem. Id quod rectè perpendisse videtur Henricus Imperator, qui, in simili casu, onera sponte præstita benigne ita interpretatus est. Quod, si propter lenitatem, *inquit,* & mansvetudinem Comitis sui, etiam Comiti honoris & obsequii gratiâ quippiam de rebus suis exhibuerunt, non hoc eis pro tributô aut censu computetur, aut Comes ille vel Successores in Consvetudinem præsumant. Conf. *Christ. Lehm. in Chron. Spir. L. 2. c. 17.*

§. 10. Altera species Tributi *jure armorum & victoriæ à devictis exigitur* vel (1) *In præmium remissi rigoris bellici & vitæ ex misericordiâ donatæ.* Hinc servitus h. e. perpetua operarum in se & natis ex se obligatio utilitati Dominorum cessit. Quod quidem, ut in singulis Personis, ita & in totâ Societate obtinere non tantùm Divini præcepti esse. *Deut. 20. v. 11. & servient tibi sub tributô,* verùm etiam factô ipsô id comprobâsse Israëlitas legimus: *Et Salamon,* inquit Sacer Textus, *fecit tributarios eos, qui remanserant superstites è gladio Israëlis, 3. Reg. 9. v. 15.* Conferat. *2. Paralipom. 8. vers. 7.* & hæc est servitus perfecta *l. 239. §. 1. ff. de Verb. Signific. Fagundez. de Justit. contr. Libr. 2. cap. 1. numer. 3.* ab omnibus ita gentibus recepta, ita ut servorum appellatio à servando sit. *§. 3. Instit. de Jure Personar. Grot. de J. B. & P. L. 2. c. 5.* (2) *In pœnam violati juris antiqui,* dum Populus se

se legitimo summæ Potestatis imperio subducens, aut promissa eludens gravioribus mulctatur tributis, quæ tunc servitutis exhibebunt imaginem. Quo spectat Politicorum monitum observatu necessarium: *Multos dum Tributi fumum fugerint, in Servitutis ignem se præcipitâsse. Joh. Math. de Contr. c. 1. num. 35.* (3) *Ad bellicorum sumptuum Restitutionem.* Non enim jus Principum ex solô belli Principiô spectandum, sed ex causis subnascentibus: Sicut in judiciis post litem contestatam jus sæpè parti novum paritur, præsertim, si Processus fuerit injustus: *per l. properandum 13. §. 6. C. de judiciis & L. 25. ff. de ædilit. Edict.* sic injustè bellantes ipsô factô se obligant ad sumtûs & damna resarcienda, quia culpâ damnum dant. *Bart. ad L. si quid bello 28. ff. de capt. lib.* Ità Romani, Liviô narrante, impensam, quæ in bellum facta esset, omnem præstare Regi, æquum censebant. Et Prusiam Attalo jusserunt & damnum resarcire & pœnam insuper pendere. (4) *In signum acquisiti juris*, præcipue si accedat (5) *Usus monetarum Victoris*, quam probandi rationem in Cæsare, Tributum ex eôdem titulô à Judæis exigente, non improbavit Servator verbis: cujus est imago ista & inscriptio? *Matth. 22. v. 20.* (6) *Ad Securitatem & victoris & victi:* Id quod ita expressit Cicero: *cogitet*, inquit ille, *Asia, nunquam à se neq; belli externi, neq; discordiarum domesticarum calamitatem absuturam fuisse, si imperiô non teneatur: id autem imperium, cum retineri sine vectigalibus non possit, æquô animô, parte aliquâ suorum fructuum, pacem sibi sempiternam redimat atq; olim.*

§. 11. Sed jam *de jure* disquiritur, an *omnes in hâc tributi specie causæ Regionem reddant Tributariam?* De *primâ* quidem & *secundâ* lis erit nulla, cùm ex Jure & Arbi-

Arbitriô Victoris dependeat ita, ut rectè *à Tacito inter pœnas servientium* referatur. Cavere sibi tamen & hîc solent Victores, ut & victoriâ in servitutis remissione clementer utantur erga eos, quos Libertatis dulcedo innutrivit. *Britanni enim*, olim, *delictum & tributa & juncta Imperii munera impigrè obibant, si injuriæ abessent, has æquè tolerabant jam domiti, ut parerent, non ut servirent.* Conf. *reliqua testimonia in Grotio L. 3. c. 15, th. 12.* Hinc felicius erat Alexandri M. in Persas regimen, relicta ipsis antiquâ libertate, ita ut Persæ, comis suô more detonsis, in lugubri veste cum conjugibus ac liberis non ut victorem ac modò hostem, sed ut Gentis suæ justissimum Regem, Alexandrum sc. mortuum verò desideriô lugerent. *Curtius L. 10. c. 5.* Idem monitum in simili casu præbet *Machiavellus in Principe suo L. 4. & sequ.* *Tertia* causa, *sumptuum scil. restitutio, an per modum pœnæ & subjectionis exigatur*, quæritur. Sanè cùm ad pacem veniri vix soleat injuriæ confessione, (imbecillitatis enim nota est, propriam confiteri turpitudinem) & in pactis ea sit sumenda interpretatio, quæ partes, quoad belli justitiam, quàm maximè æquat, *Grot. Lib. 3. c. 20. th. 11. & 12. & th. 15.* difficile erit judicium, an hæc sumptuum restitutio veri Tributi nomen mereatur. Sanè si ita bellantes inter se contraxêre, (quod in dubiô censentur voluisse, cùm injustitiæ confessio vel declaratio sit res odiosa, quæ regulariter non præsumitur) ut neuter injustitiæ damnaretur, tunc si de restitutione sumptuum agatur, eandem concedi certum est, & ad inæqualitatem inter Societates tollendam, & ad deliniendos mortalium inter se animos. Optimi enim Conciliatores sunt, qui iram & offensam memoriâ delent. Et sic hæc *restitutio* nomine *Satisfactionis* gau-

 debit

debit, terminô omnis præjudicii experte. Exemplum ejus in Belgis Pace Londinensi Anno 1674. conspicuum est, quâ oportuit ipsos 600. M. imperialium Regi Angliæ solvere. Ita pace quoque Westphalicâ Germanos oportuit Svedis 5. Milliones auri, & Landgrafiæ Hasfiæ 600. M. imperiales solvere. Ob eandem causam Rex Galliæ Anno 1679. Electori Brandenburgico 3. Tonnas Auri promisit, Episcopo v. Moguntino 100000. Imperialium; quis vero crediderit Regem Galliæ ideo subjectum ipsis Principibus aut inferiorem redditum fuisse? Ast ubi expressa injustitiæ additur causa, quò referas ruptum fœdus & violatum jus, ex consensu Principum mutuô ad aliud relatô, prælii scil. exitum, aut arbitii pronunciationem, tunc ad modum pœnæ certa pecunia, aut aliud quippiam rectè sub nomine tributi aut mulctæ exigi solet. Sic Ezechias, quod fœdere cum Rege Assyriæ à Majoribus suis initô non stetisset, bellô lacessitus culpam agnoscit, promissô Regi mulctæ arbitriô. *2. Reg. 18. v. 14.* Antiquum igitur erat Romanorum: *cave, ne ex amicô fias hostis, tum servus.* Quarta causa erit *acquisiti juris signum*, quod si pacto fuerit confirmatum, res dubiô carebit. Ubi vero simplex tantùm invasio & possessio pro titulô serviunt, quær. *an tunc occupatæ Provinciæ & oneribus victoris fatigatæ tributariæ dicendæ?* Resp. Si longa possessio accesserit, quæ jus victoris roborat, ex hujus arbitriô pendere, sub quô nomine onera exigere velit, cùm sic jure suô utatur Victor. Si verò nec pactum, nec longæva possessio præcesserit, sed temporaria tantùm fuerit agri alicujus (quem magnâ vi Exercitus ingressus est) insessio, licet tunc Victor tributa sub nomine tributi German. Brand-Schatz exegerit, non tamen dicenda erit Regio illa in sensu propriô tributaria, licet impropriè ita dici possit. Sicut enim quis

quis, committendo se contra voluntatem Domini s. expressam s. tacitam (de qua vid. casus in Becm. Tr. de Jure Recip. Exul. c. 3.) in alterius Jurisdictionem, hanc agnoscendo subditus propriè ità dictus non illicò evadat sed temporarius & impropriè talis, cùm prioris Domini jus non tollatur, sed exercitium juris suspendatur, ita eodem sensu Regio Tributaria est accipienda. Grot. *L. 2. c. 2. §. 25.* non obst. Casus Necessitatis, qui non tollit jus Principis in subditos quæsitum sed tantùm suspendit, ante declarationem voluntatis tacitam l. expressam. *cit. G.* Add. quòd status belli *litis pendentis* naturâ ducat, ubi tunc ante eventum juris suspensio, non decisio obtinet. *Conf. comment. ad L. 30. ff. de Judiciis. & tit. C. ut lite Pend. nulli liceat supplicant.* Apud Romanos quidem videtur quædam primæ quoque non continuatæ invasionis habita fuisse ratio, modò occupata Regio mansuris munitionibus ita includatur, ut, nisi iis expugnatis, parti alteri palam addita non sit. Verùm non tàm *de jure* quam de *effectu juris* id intelligendum putamus, cùm munitionibus & præsidiis facilior exigendi Tributi paretur Executio, *Grot. L. 3. c. 6. §. 4. n. 1. & ibi notata*, non tamen eô ipsô ante belli eventum jus oriatur: imò possessione tali firmatâ jus tantùm ad retentionem futuram præparari judicavit Demosthenes. *Grot. L. 3. c. 20. th. 12. num. 2.* Quod vero (5) *de usu Monetarum* Victoris monitum fuit, cautionem hanc præsupponit, quòd sc. Monetarum usus non per se sit probatio devictæ gentis, cùm voluntariè recipi possit, imprimis si iisdem insit valor internus, quæ ratio est receptæ apud nos Monetæ Hispanicæ, Gallicæ, Turcicæ, Arabicæ. Verum si necessariò ex vi summæ Potestatis admittendæ sunt, notam subjectionis exprimunt. Hinc è contrario Belgæ fœdere Ultrajectino insignia Philippi II. monetæ ampliùs imprimi vetabant, quia supremam Ejus in Provincias suas potesta-

potestatem excusserant. *Becman. M. P. c. 18. th. 4.* *Sexta causa* Securitatem quidem *Victoris & Victi promovere* videtur, sed & eandem *evertere*. Uti enim determinatio subjectionis arbitrii, ita etiam Prudentiæ Victoris est, non absolutam semper à devictis exigere subjectionem, sed limitatam, parte imperii illis relictâ, cùm sæpè invisa subjectionis nota non promoveat, quin potius tollat securitatem Victoris: quo nomine Germani veteres laudantur, quod in captas Francorum, Gothorum, Longobardorum provincias nullum sibi vindicabant imperium: *Marquard. Freherus de Origine comitum Palat. p. 1. c 1.* Idem de Lacedæmoniis & Atheniensibus laudat Thucidides, de Romanis *Tacitus ad Agricol. c. 2. n. 2.* Idem de Cogiduno Rege, cui Civitates donatæ. Is ad nostram usque memoriam fidissimus mansit, vetere ac jam pridem receptâ Populi Romani Consvetudine, ut haberet instrumenta Servitutis & Reges. De Brittannis ita verò *cap. 15.* illi *scil. inter se agitare mala servitutis, conferre injurias & interpretando accendere.* Ubi itaque pars imperii relicta & præcipua subjectionis nota remissa, nec tributa quoque tunc exacta ad veram Tributorum Naturam accedent. Item Batavi olim, licet, judiciô Taciti, pars fuerint imperii & operas bellicas (operæ verò æquivalent pretio) ad nutum imperii præstiterint, non tamen tributis (inviso subjectionis titulo) comtemni voluêre. *Germ. c. 29. num. 1. 2.*

§. 12. Tertia Regionis tributariæ species *ex pacto speciali* oritur, in quo, *si mentio subeundæ subjectionis fiat*, res dubiô carebit, illam tunc propriè talem intelligi. Et negari nequit eandem admitti, cum quis jure suo scil. Libertatis cedere, illudque in alium transferre possit. *L. 21. ff. de Stat. Hom. L. 2. ff. si ingenuus esse dicatur.* Ita voluntariam

riam Servitutem victus adit & quamvis junior, quamvis robustior alligari se ac venire pati potest. *Tac. de morib. Germ. c. 24. num. 4.* Apud Græcos moris erat, ut innumeros liberos in servitutem darent, ut ex contractûs formulâ servirent, refert *Dio Prusæensis Orat. 15. Grotius Lib. 2. c. 5. thes. 17.*

§. 13. Hæc ita, si expresè subjectionis fiat mentio. Sed jam quæritur, *quandonam tacitè Regio Tributaria in pactis intellecta præsumatur?* & Regulariter eam non præsumi, cùm Libertas sit naturalis, nec temerè abjudicata censeatur, nisi contrarium concludi possit, contrahentes vero similiter subjectionem intellexisse, conf. *L. 10. ff. de rebus dubiis. L. 14. ff. de Fid. Lib. Prukman. Vol. I. cons. 27. numer. 140.* Conferat. *c. ex literis X. de Probat.* Id quod ex conjecturis demonstrativis præsumptionem juris & de jure inferentibus, colligendum; quibus cessantibus pro Libertate in dubiô pronunciandum. Id enim Jure Gentium receptum est, ut in casu favorabilis causæ verba laxiùs sumantur, ut etiam includant *significationes improprias*, quo onus vitetur. Quâ de re JCti generalem ex *L. 16. ff. de Fidei-Commiss.* formant regulam, *ad significationes planè improprias non recurri, nisi alioqui absurdum aliquid, aut pacti inutilitas sequeretur.* Conf. *Bart. in L. si is, qui pro Emptore 15. ff. de Usucap.* Et *Beat. Dn. Brunnemannus in Commentar. ff. ad dict. leg. 10.* Sic auxilia promissa ab unâ tantùm parte intelligentur deberi impendiis ejus, qui postulabit. *Barbos. 4. Cons. 92.* Ita in quæstione, si convenerit, ne alter fœderatorum injussu alterius bellum gerere possit, hæc decisio prudentioribus placuit. Non omne bellum hîc intelligi, sed id tantùm, quod infertur, non quod repellitur, ne nimiùm coarctetur Libertas, ademptâ ita

ita se defendendi, contra injurias tertii, facultate. Quâ ex causâ, casum inter Romanos & Carthaginenses agitatum ex *Livio* fusè examinat *Grotius J. B. & P. L. 2. c. 16. th. 14.* Eadem in causâ Tributorum obtinebit decisio, ut ejus intellectum in laxiori significatu sumi fas sit, h. e. *ne tollat libertatem Regnorum & Rerumqubl.* Hinc axioma hoc formari poterit: Quotiescunque causa subjectionis efficiens in pactô exprimitur, toties præsumitur vera subjectio, & occasione substratæ materiæ, Regnum Tributarium est præsumendum. De causis igitur veræ subjectionis lis movebitur. *Genuinas* in primâ & secundâ Tributornm specie allegatas exhibuimus, quæ, si pacto inserantur, subjectionem concludere videntur, licet & hîc limitationibus locum dederimus.

§. 14. Sed jam reliquas examinabimus causas, quæ communiter ad præsumptionem Regni Tributarii colligendam adduci solent: ut sunt (I) *munerum præstationes*, qualem in Oriente morem observari docent Scriptores, ut minores Principes majoribus annuas pensiones mittant, cujus rei exemplum reperitur *III. Reg. 10. v. 15.* Idem à Carthaginensibus, donô aureæ coronæ Romam missô, præstitum fuisse docet *Livius Libr. 7. Hist.* Verùm nihil *istis actionibus* præjudicii inesse ipsa munerum horum natura exigit, quæ non patitur, ut Libertatis suæ Donator pœnam patiatur, graviter ita civilitatem à damnis vindicante. *Fagund. de Justitiâ I. Controv. L. 4. c. 1. & L. 3. c. 2. C. Modestinus L. 62. ff. de Ædilit. Edict.* Summæ enim malignitatis est non vocare beneficium, nisi quod dantem aliquô incommodô affecit, inquit *Senec. de Benefic. L. 6. c. 13.*

§. 15. Quid si vero stipulatio aut promissio antecesserit, ita, ut Contractus Necessitatis esset in illis, quæ an-

tea

tea Voluntatis erant. *L. 17. ff. commod. Trentacinqv. L. 3. de Donat. ref. 2.* Eodem verò recidit sensus, cùm ex parte dantis hîc onus implicet, quod quidem eatenus *in præstatione obligatorium* est, non verò in *concludendâ subjectione*, quoniam de hâc, tanquam re odiosâ, vero similiter cogitatum non fuit. Natura enim obligationis ex contractu vel aliâ conventione neminem alteri subjicit, quin potiùs æqualitatem inter contrahentes desiderari demonstratum fuit suprà: Hinc nec ex pactô publicô orta obligatio subjectionem introducit. Aliàs enim paciscentes sibi invicem subjicerentur, quod æternam confusionem induceret. Imò si promissiones sine obligatione præcedenti, sed ex merâ submissione, præstandæ imperium habendi modum imminuant, nec servari debere, si populus contradixerit (à cujus consensu imperium habendi modum dependere rectè docuit *Grotius Lib. 1. c. 3. th. 16. & seqq.*) Israelitarum conatus docet, qui Achabo ex promissione obligato restiterunt dicendo: *Non audias neq; acquiescas illi*, approbante id, concessâ Israelitis Victoriâ, Supremo Numine. *3. Reg. 20. v. 8.* Simile quid apud Tacitum reperitur *Annal. 15. Consuluit inter Primores Civitatis Nero, bellum anceps, an pax inhonesta placeret, nec dubitatum de bellô.* Et huc trahendum ducimus, omnibus Regnis applicandum, quod Bodinus de Francorum Regno sentit: *Itaq; responsum à Prudentibus Philippum Bellum Francorum Regem non potuisse Arturum Armoniæ Ducem Regi Anglorum Fiducianum elocare, nisi Regnum Francorum eodem jure à se abalienare & Anglorum Regi concedere vellet.* Id ex Cyno ad L. 1. C. de Novat. & Corneo Conf. 321. probat. *Bodin. de Repl. L. 1. c. 10. p. m. 190.* Eandem rupti fœderis Tricasſii, quo Carolus VI. Rex Galliæ Sceptra ad Henricum IV. Angliæ detulerat, ruptæ

 pacis

pacis, quæ cessionem Regni à Johanne Galliæ Rege in Regem Angliæ continebat, rationem colligunt Gallici Scriptoris. Idem à Francisco I. Carolo, observationem pactorum petenti, responsum fuisse docet Dn. Puffendorf. Einleitung zu der Historie *c. 5. §. 17.*

§. 16. Alia vero jam oritur Causa (II) si quis sibi munera fuerit stipulatus *ex obligatione præcedenti* & quidem sub nomine *tributorum*, quid tunc sentiendum v. c. 1. *Propter Patrocinium* præstitum h. e. cum auxiliô quis indigens ad tutelam sibi comparandam certum quid pensitat, *an pensio ista tributum sit verum*, & rectè id negatur. (α) Quia naturâ homo in alterius auxilia fertur, ita ut munera tantùm sint causa svasoria ad citius excitanda auxilia, aliàs à Naturæ instinctu dictata. *arg. l. 3. ff. de J. & J.* Eodemque tendit Ambrosii judicium de *Offic. L. 2. c. 2.* & Senecæ *de Clement. L. 2. c. 5.* (β) Imò, rectè hic inquit Bodinus, *nec Patrocinium dici meretur, quia mercenarium sit, merces autem officio non debetur,* ita, ut potiùs illi, qui mercede auxilia sua locant, servitutis imperfectæ speciem constituant. Propriè igitur hæc tributa, extra Subjectionis præjudicia, penduntur, ita ut rectius *pensiones sociales* dicendæ sint. *Manserunt*, inquit de Lacedæmoniis Strabo, *Liberi* nihil conferentes præter *operas Sociales*, & Athenienses Veteres *curam gessisse pro Sociis* dixit Isocrates, sed ita, *ut iis Libertatem integram relinquerent.* (γ) Ipsa natura Patrocinii privati id fert, ut Libertatem alicui personalem relinquat. Ità *tutela* est vis atque potestas in capite libero, ad tuendum Eum, qui propter ætatem se defendere nequit. *§. 1. Inst. de Tutel.* Mulier sub Patrociniô Viri est, salvâ tamen Libertate personali, licet ideò Marito operas & usum præstare teneatur, ex naturâ Matrimonii & insuper promissione

ne coram Altari præstitâ, verheist ihm gehorsam zu seyn/ und zu dienen; quæ verba non servitutem fœminæ imponunt, cùm Socia Viri sit, sed utilitatem viro pro Patrocinio & oneribus matrimonii ferendis præstandam *conf. Diss. de Civilit. Profic. c. 1. th. 11.* Hinc eadem quoque ratio erit Patrocinii publici, quod etiam ex naturâ suâ Libertatem Civilem non tollit, utpote quæ sine imperiô intelligi nequit, dum scil. clientibns omnia Majestatis jura relinquuntur. Id quod ex probatis Juris G. Scriptoribus fusius demonstrat. *Grot. de J. B. & P. L. 1. c. 3. th. 21. L. 2. c. 18. th. 2. & L. 3. c. 15. th. 6.* Excludimus vero hic *deditionem plenam*, quæ sæpè evenit tunc, cum Populus aliâ ratione, ut se defendat, non habeat, & hanc jus superioritatis tertio addicere certum est: in dedititiis verò subjectionem notare *probant Exempla Gibeonitarum Jos. c. 9. & 10.* & Samnitum Campani verbis. *Quandoquidem nostra tueri adversus vim atq; injuriam justâ vi non vultis, vestra defendetis, Itaq; & omnia in Vestram ditionem dedimus, quicquid deinde patiemur, deditii vestri passuri. Livius. D. 1. L. 7. c. 31. & 37.*

§. 17. Sequitur jam 2. præsumtio examinanda, an illa regionem reddat tributariam: v. c. *Si quid mittatur vel præstetur ad avertendam Potentum potentiam metuendam, seu ad redimendas injurias?* Resp. *imbecillitatis* quidem nota est, ast non semper *subjectionis:* imò sæpè prudentiæ signum, ut, si metus sit inferendæ injuriæ, & nulla avertendis illis vel vis suppetat, vel admonitio sufficiat, bonitate homines à peccatis arceantur. *Grot. L. 2. c. 20.* Quod quidem in privatis quoque ita locum obtinet, ut donator ad evitationem periculi donans aliquid, nihil amittat, quin potius causam accipientis turpem reddat. *L. 2. pr. ff. de Condict. ob turp. caus.*

cauſ. conſ. L. 1. §. *2. L. 4.* §. *2. ff. eod. L. 6. C. eod. L. 5.* §. *1. ff. de Calum. Struv. Syntvg. J. C. Exerc. 18. th. 21.* Hinc licet inter ſummas Poteſtates hæc pacta de oneribus præſtandis etiam injuſtè extorta merò *jure externò* ſerventur, *ut certi aliquid ſit in rebus humanis*, reſtitutione in integrum quoque illis denegatâ, quâ de causâ vide fusè *Grot. L. 2. c. 14.* Interim tamen in causâ nihil *ſubjectionis* (de quâ tanquam re odiosâ, cùm nihil expreſſum ſit, nec in dubio intellecta præſumi debet) continetur. Ita Turcæ Arabes montanos certâ Pecuniâ à Latrociniis detinent, & Juſtinianum memorat Procopius *L. 2. & 4.* certò ſtipendiò Perſarum & Gothorum incurſiones avertiſſe. Tùm verò boni & probi quoque Magiſtratus eſt ad evitandam fœdam in bellis (in quibus aliàs impares non eſſent) licentiam, certum quid pendere. Verecunda enim cogitatio eſt ejus, qui lites exſecratur, inquit JCtus *in L. 4. ff. de alienat. Jud. Mut. cauſ.* boni que Viri id officium vult eſſe *Barboſa L. 10. c. 23. ax. 2. Carpz. P. 1. C. 1. D 9.* Quò certè mediò id etiam ſæpè effectum fuiſſe docent Hiſtoriæ, ut bona ſæpè cauſa tranſierit ad nocentem, quod vel exemplò Hiskiæ conſtat, qui ob violatum fœdus Regi Aſſyrio mulctam offerens, dum ab hoc non admitteretur, bellò laceſſitus, fretus bonâ conſcientiâ vim hoſtium ſuſtinuit. *2. Reg. 18.* Deumque habuit faventem. Idem de Cruciferis refert *Cromerus L. 17.* de Helvetis *Cominæus L. 7.* Ita Romani Legatos mittebant deprecatum pro Campanis ad Samnites, & cùm repulſam tuliſſent, hi bellò feliciter victi ſunt. *Livius L. 7. c. 31. & ſeqq.*

§. *18.* Quid v. (III) ſtatuendum, ſi *Titulus remuneratoriæ Donationis pacto inſcriptus in debitum convertatur:* ut huc referri ſolent. (1) *Dignitatis Regiæ, Ducalis aut alterius collatio.* Hanc Pontifices ſibi ſæpè numero vindicaſſe teſtantur Scriptores omnium ætatum (illudque juris eſſe probant *arg. c. novit. 13. X. de judiciis c. ſolicitæ X. de Majoritat. & Obedi. Petrus Belluge tit. 14.* §. *nunc videamus num. 29. Oldratus conſ. 69.*) Et ſufficiet hic Pii V. Pontificis allegâſſe tentatum, qui Ferdinandum Imperatorem per Legatos increpuit, quod non à ſe Coronam Imperialem haberet. Sumſerunt quoque eandem ſibi facultatem Imperatores Romani, quod ex Creatione Regis Poloniæ conſpicuum eſt: qua de re in futurum fuſius agetur. Verum *titulus* hic nil confert *ad probationem juris antiqui*, aut ad *acquiſitionem novi.* (α) Hærent enim jura Majeſtatis in Populò tanquam Subjectò communi, à quò tanquam causâ Dignitatem Regiam quis conſequitur. *Grot. L. I. c. 3.* Eruntque ita Pontifices Romani & Imperatores *cauſæ inſtrumentales*, ut potè aptisſimæ *ad publicationem* Regii Tituli. *Grot. L. 2. c. 9. th. 11.* Hinc rectè Pontifici reſtiterunt olim Legati Hungariæ Anno 1308, cum ille Stephanum I. à ſede Apoſtolicâ illam accepiſſe jactitaret, dicentes, ſe non id jus Pontifici unquam denunciâſſe, nec tamen prohibere, quo minus Rex Hungariæ, ſi vellet, à Pontifice Romanò coronam conſequeretur. *Bod. l. c.* (β) *Ex naturâ Dignitatis acceptæ*, quæ non illico, ſubjectionem denotat, cujus rei evidentia præbent teſtimonia Equites ordinum illuſtrium. Hinc etiam in Legibus Ordinum à Ludovico XI. & Philippo B. Burgundiæ Duce cavetur, ut Equites, cujuscunque ordinis ſint, obſequium tamen & auxilium ſuo Principi adverſus quoscunque ferant, modò ſi contra Auctorem Ordinis ferendum, ante denunciatum fuerit. *Limn. J. P. L. 6. c. 2. th. 24. n. 14.* Ex quò jam concluditur, ſublatâ causâ, Superioritatis ſc., tolli effectum Tributi exigendi. Et hinc, ſi quid penſitatum fuit, ex Reverentiâ potiùs, quam debitò penſitatum fuiſſe, dicendum erit.

§. 19.

§. 19. Ad Titulum remuneratoriæ dominationis pertinere videtur (2) *concessio juris ad occupandas terras vel vacuas, vel possessas & ex plenitudine potestatis Apostolicæ antiquis possessoribus abjudicatas.* Et hanc à multis retrò seculis, à Pontificibus Romanis usurpatam fuisse negari nequit, ita, ut tunc sibi prospicere soliti fuerint de certis reditibus annuis etiam sub nomine *Tributi*, id quod fuse docet. *Bod. c. l.* Verum sublata causa *potestate sc. Cleri in seculari* vigore effati Salvatoris. *Reges gentium dominantur, vos a. non sic:* tolletur quoque effectus, potestas sc. Tributa imponendi, id quod non tantum Evangelici sed & Catholico Romani quidam Cisalpenses Marca, Gersonius, Chopinus, Richerius, Meimbomius,) statuunt. Et res expedita est, patebitque in Exemplo Donationis terrarum Orientalium Regibus Hispaniæ & Portugalliæ à Pontifice factæ, constitutô primô Meridianô ultra Hesperidum insulas ad 300. ferè leucam, ut Portugallis hinc in Orientem, Hispanis verò in occidentem tendentibus occupandæ cederent Provinciæ. Acquieverunt itaque decisioni isti Reges, utrique *non ex agnitione alicujus Potestatis Pontificalis*, (de quâ Judicium Regis Atapalipæ. vid. in Gedeone Pontier *dans la Bibliotheque des Grands. c. del Espagne)* sed ex *spontaneâ receptione arbitrii tertii*, *Pontificis scil.* quam *Maffius in Historiâ Indicâ L. I. p. 15 lit. A.* ita exprimit: Intereà Ferdinandus, omissô belli consiliô, *non recusavit*, quò minùs *disceptatore* totius controversiæ uterentur Pontifice Romanô, qui tunc erat Alexander VI. Rectè verò ab hoc arbitrio recedere potuissent partes mutuo consensu, cùm jus illius, quod nullum fuit, non lædatur. *L. 11. ff. de Recept. qui arbitr.*

§. 20. (3.) Remuneratoriæ donationis species oriri videtur, ex *remissione peccatorum* quæriturque, *an hæc pro titulo*

tulo

tulo imponendi Tributa Pontificibus servire possit, qu? Sanè Pontifices sibi hoc jus tribuunt, se sc. terrarum Subditos Principum Legibus solvere posse & se esse arbitros Legum Humanarum, sacrarum, & hinc remissionem certò tribuere. *per cit. text. à Bod. de R. Lib. 1. cap. 10.* Ideoque Regnum Terraconense Pontificibus Romanis à Regibus Arragoniæ oblatum fuisse dicitur, ne ob scelera & parricidia vapularent, idemque à Joh. qui fraude imperium Anglicanum invaserat, factum fuisse & ideò non tantùm tributum ab Ina Rege Anno 740. promissum d. & totum Regnum oblatum Pontifici fuisse proditur. Ex quô titulô Angliam Sedi Romanæ tributariam esse, voluerunt Polydorus Virgilius, Baronius, aliique Romanæ sedis assertatores. Conf. *Baron. A. DC CXL. n. 15.* & *Polydor. Virg. L. IV. Hist.* Verùm (1) si quod res est, dicendum, non tantum ex decisione S. Scripturæ Luc. 22. v. 25. verbis: *Reges Gentium dominantur, vos autem non sic*, sed & judiciô Theologorum Catholicorum Cisalpensium quorundam, ut Marcæ, Gersonii, Chopini, Meimburgii, nullam Clero in seculares Potestates in secularibus esse potestatem abundè evictum est, adeò ut dispositio circa res, in quas nullum jus alicui competit, planè nullius vigoris sit. (2) Adde, quod remissio peccatorum à spirituali clave, contritione scil. & Benedictione dependeat, quæ cum seculari commisceri nequit, nisi omnes Ethnicas Potestates, à DEO etiam institutas & approbatas, eversas velimus. Cui contrarium est Exemplum Cores s. Cyri, quem licet Gentilem DEO tamen acceptum fuisse testatur *2. Chronic. ult.* Nulla enim Potestas est, nisi à DEO, *ad Rom. 13.* Hinc licet in signum pœnitentiæ rectè quid spontè suscipi (coacta enim voluntas Deo invisa) aut in usum Ecclesiasticum impendi soleat, id tamen nomen *Tributi*, multò minus naturam ejus (utpote quæ merè secularis

est

est & in secularem inveniri cœpit finem, (de quo supra) meretur, sed *voti*, *Eleëmosinæ*, *beneficii* quoque titulum & naturam maximè induit. Hinc & idem Tributum à Paschali P. M. literis ad Henricum I. Regem Angliæ Eleëmosina dicebatur. Vid. *Usser. de Christ. Eccl. Succ. & Stat. c. 7. §. 8.* *Eleëmosina B. Petri, prout audivimus, ita perperam dolosequè collecta est:* & rursus in Henrici I. literis ad Paschalem continetur: *ut dilectio & benignitas vestra à me videatur sumere initium, beneficium, quod ab antecessoribus meis B. P. habuit, vobis mitto.* Orbedæ quoque vocem hic obtinere posse nonnulli credunt, quod à Vorbitten derivetur, fuisset-que olim certa species pensionis personis Ecclesiasticis debitæ, sub hoc nomine, ut hæ pro dantibus orbedam orarent: quod tamen admittere non vult Bener. *Dn. de Retz in Tract. de Orbeda c. 1. num. 7.*

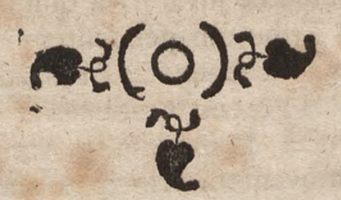
§. 21. Negari tamen nequit, illos, qui & *re* & *nomine* securitati suæ consuluerunt, maximo niti argumento. Caveri igitur solet (1) *in admissione vocis Tributi*, sed ita, ut ejus præstatio à dantis, non accipientis arbitriò dependeat. Ita Alexander Vesanus (malè quidem tunc ex aliâ causâ) non quæro, inquit, quid Te accipere deceat, sed quid me dare. Quo sensu etiam admittenda Henrici Imperatoris benigna interpretatio suprà allegata ex *Lehm. L. 2. c. 17. Chron. Spir.* (2) *Protestando contra præjudicium Majestatis.* Ità cum Carolus V. Imperator à Francisco Rege petiit, ut sibi liceret Athrebatense Tributum à suis exigere Anno 1520, eidem Franciscus I. respondit, id se permissurum, dum nihil de jure Majestatis suæ detraheretur. (3) *Utendo terminis* generalioribus, ut pensionis, quod ab Anglis in Pace Piquiniacâ observatum fuisse testatur *Bodinus L. 2. c. 10. p. 213.* & ab Hungaris contra Germanos

nos *Berneggerus* memorat. Item *Donativi Eleëmosinæ, beneficii stipendii* &c. de quibus supra: Terminò *muneris largitionis* usus fuit Rex Angliæ Henricus II. ad Imperatorem Fridericum Barbarosam, verbis. *Et sicut Vestræ Serenitatis memoriam vestrorum excitat in nobis munerum largitio, sic vos nostri quoq; reminisci optamus, mittentes, quæ pulchriora penes nos erant & vobis magis placitura.* Attendite *itaq; dantis affectum, non data, & ex animò, quo dantur, excipite.* Conf. Radevic de Gestis Frid. I. Lib. I. cap. 7. & Horn. au miroir des justices *l. 4. §. de Jurisd.* (4) *Sine expressò* nomine, promissâ certâ pecuniâ, quæ præjudicii expers est. Quod Imperatoribus Germanis in usu fuisse, ex literis Solymanni ad Ferdinandum patet de Anno 1562. *Ut Tua Dilectio quotannis ad Aulam nostram pro Arrha induciarum 30000. Hungaricos Ducatos mittere teneatur. A. St. Turc. L. 1. c. 15.* (5) Ultimum remedium post vulneratam causam præbet *Cic. L. ad Attic. Ep. 4.* At enim si Patria illegitimè imperiò premitur, omnino danda est opera ejus excutiendi, etiamsi Civitas eam ob rem in summum discrimen adducenda sit. Eódem trahendum Judicium apud *Tacit. annal 15. & Exempl. 3. Reg. 20. confr. supra §. 22.*

§. 22. Explicatâ itaque jam per species Regionum Tributariarum Naturâ, facilè parabitur Judicium, quænam *propriò*, quænam *impropriò* hoc nomine veniant. Et ut clariùs ejus natura pateat, effectûs Regionis propriè Tributariæ hîc addidisse juvabit, à quibus Regiones reliquæ improprium Tributum pendentes eximuntur. Sunt verò illorum præcipui sequentes (1) *Adempta belli & pacis jura*, quæ causa Portam Ottomannicam persvasit, ut Rackozium se insciâ & inconsultâ Anno 1656. arma contra Polonos moventem Principatu suo ejecerit. (2) *Signa Venerationis Subjectionem denotantia.* Ita Moscovitas olim

olim Legatis Tartaricis obviam processisse & stantes à sedentibus illis apertò capite audivisse Decreta, testatur *Baron ab Herberst. de Reb. Moscov. fol. 8.* Cæterùm viginti Reges Indiæ Regi stantes servire, docet *Mandelslo L. I. c. 28. & seq.* (3) *Pœna ob delictum subeunda*, quam Romanis sæpè dedisse provincias tales notat. *L. non dubito 7. ff. de Captiv.* (4) *Patientia præsidii admittendi* & transitûs concedendi. Cujus rei evidens præbet hodie Testimonium Moldavia.

§. 23. Supervacaneum autem jam erit longâ Exemplorum Serie uberiorem decisioni nostræ addere sensum. Illud hîc tantum Coronidis locô monemus, crebriores in Oriente reddi Provincias Tributarias, quàm in occidente, præsertim in Europæis tractibus, qui Christiano nomini litant. Rectius enim ab omnis caritatis Commendatore instituti sunt, aut instituti esse deberent, quàm ut à Miseris hominibus interficiendis, torquendis, abduci nequirent, nisi minoris sævitiæ concesione, graviter id pro Servitute inter Christianos abolendâ monente *Grotio de J. B. & P. L. 3. c. 7. th. 9. n. 1.* nisi fortè aliud necessitas absoluta vel proficua exigat. Cæterum de consvetudine Orientali vid. fusiùs *Kircherus in China Libr. 2. cap. 5. Mandelslo L. 1. c. 27. Dn. Becman. Hist. Civ. c. 11. th. 2. & c. 9. th. ult.*

COROLLARIA.

§. 1. Si quis immunitatem habeat speciali rescriptô Principis concessam ab omnibus præstationibus publicis, non tamen liberatur ab ordinariis, licet generale remissionem præcesserit specialis quorundam onerum ordin. enumeratio. Nec pugnant ideò inter se *l. 4. C. de Annonis & Tribut. & l. 4. §. 4. ff. Si quis Cautionibus in judicio* sistendi &c.

§. 2. Non excusatur fœmina, quæ maritum debitorem tributorum occultat, ne solvat, ob rationem gen. *l. 3. C. de Exact. Trib.* Bannitum tamen maritum recipiens rectè defenditur *à Gailio de P. Publ. L. 2. c. 10. n. 16.*

§. 3. Genus Tributi, quod Capitatio dicitur, ratione originis suæ, injuriosi quid continet.

§. 4. Non planè inutilis est Cautela, quam Clericis commendat Guttirez, de bonis privatorum sine onere à Clericis emendis. *L. 1. q. pract. 3. n. 15.*

§. 5. Aliud genus Tributi pendit Virgo, aliud Ancilla.

§. 6. Peccant non tantum Hispani in studiô liberorum multitudinis, sed & Nostrates, qui eandem evitant, ad evitanda tributorum onera.

§. 7. Non plane inutilis est venditio prædii sine tributis, non obst. t. t. C. *sine consensu vel reliquis fundum comparari non posse.*

§. Propter non soluta tributa potest tamen quis incarcerari, non obst. *l. nemo 2. C. de Exact. Tribut.*

§. 9. Aer quidem jure Naturali communis est *§. 1. Inst. de R. D.* Rectè tamen illi certum tributum imponi posse, testatur consvetudo quorundam locorum in certis casibus.

MOrs alias homini est, vivum non amplius esse,
Quælibet hoc homines funera namque docent.
Ast Prussis mors est, non amplius esse fideles,
Ceu *Vitam* servat natio nostra *fidem*.
Exprimis hanc, propriô Prussis conamine, vitam,
Prussiacam Tibi jam constat inesse fidem.

Ità Eruditissimo Domino Respondenti, Amico suo æstimatissimo, de eruditæ in Patriam fidei specimine gratulatur

PRÆSES.

Pieridum qui svavis amor, spes magna PARENTIS,
Gentis & es, SCHLIEFI, *digna propago Tuæ:*
Non ego Te multis extollam laudibus: amplè
Quas satis Ingenii vis generosa canit.
Perge ita præclarum Phœbo deferre tributum,
Et vectigalis ponè sequetur honos.

Nobiliss. DNO RESPONDENTI, Magni PARENTIS filio feliciter æmulo, ad solidæ eruditionis famam strenuè contendenti scribeb.

M. JO. CHRISTOPH. ROSTEUSCHERUS,
Philos. P. P. & Bibliothecarius.

WEr preist nicht/ **Edler Freund**/ Dein eifriges Beginnen/
So vor der klugen Welt dich dahin bringen soll/
Wo der Minerven Hand auff Pindus hohen Zinnen
Von ihren Söhnen heischt der Wissenschafften **Zoll.**
Es zeügt der Tage Fleiß/ der Nächte spätes wachen/
Da manch gelehrtes Pfand Dir durch die Hände lieff/
Daß Dir nicht unbekant der Kern gelehrter Sachen:
Wie Alexander nie ohn den Homerus Schlieff.

Arnhold von Bobart.

ESt Tibi de dandis susceptus sermo *Tributis*,
Schlieffiade, cordis Portio cara mei.
Parvum est quod tribui per me Tibi possit, *Amice*,
Alma Tibi pendat digna Tributa Themis.

Nobilissimo Dn. Respondenti, Amico ex intimis, paucis hisce ex animo gratulatur

GABRIEL FRIEDRICH SCHUMANN.

❧(o)☙

